

da per *bowl*.

No sempre serà possible separar amb plena seguretat aqueixos derivats de *bou*, del nom de la planta *boga*, dels llocs humits i inundats —de l'hispano-llatí *BŪDA*—, que té així mateix una variant *bova*, pròpia sobretot del cat. occid. i el valencià. Segons Jn. Segura, a Belianes uns *Bobals* que hi troba són prop d'un torrent on creix la «boba»; i per allà hi ha també la *Bassa Bovera*» (en Arabia, *Misc. Folk.* 151). D'aquí sembla venir també el *Toll Bové(r)* te. Olius¹⁰ (XLVI, 86.21); i com que avui la gent jove tendeix a ficar (i treure) a la babalà la partícula personal, també pot ser d'això la *Bassa d'en Bové(r)* te. Saldes (XXXVIII, 67.10).

Ja anem menys certs amb *Bovà* partida forana de¹⁵ la ciutat de Lleida, citada junt amb el Rajolar, però m'ho fa sospitar el fet de trobar-la esmentada darrere la Seca da de St. Pere i La Cort (Lladonosa, *Ci. de Lda.*). El *Bovar* te. Almenara Vcia. (xxx, 8.9, 8.15), car aquí ja estem en la zona valenciana on es diu *bova* (i no *boga*, allà menys estès, *DECat* II, 29a40 ss.); El *Bovar* pda. de Biar (xxxvi, 11.16). El lloc designat pot suggerir el mateix en el nom de la Font del *bobalá* te. Sorita (xxvii, 18.3).²

Però aquesta derivació en *-al* deu partir de *bou* qua-²⁵ si pertot. En domini valencià es presenta en massa, i de cap a cap, ampliada com *bovalar* i aplicada, com constatem en alguns llocs, a paratges on no és probable que es faci *boga*; p. ex. la *Cova 'l Bovalar* te. Culla (xxix, 61.16, '34 × '20), amb pda. El *Bovalar*, i Bar-³⁰ ranc de la Cova 'l B. (61.10, 61.14, '32 × '21). Senegles pdes. Lo *bobalá* a Cervera Mae. i Serratella (xxviii, 123.43, 138.15). Pda., tossal i maset El *Bov-
valà(r)*, a Alcobàsser (89.16, 17); una altra a Benicar-³⁵ ló (xxviii, 112.12, '03 × '24); dues de diferents te. les Úseres (xxix, 13.25, 15.18, '31 × '09, '31 × '12); senegles El *Bovala(r)* a Morella, Castellfort, Salzadella, Orpesa, Benassal, Vilafamés, Figueroles, Betxí; Llo-
ma del *Bovalar*, a Fondeguailla (xxx, 54.21, cota 535,⁴⁰ '24 × '50).

Però l'anem seguint, mal sigui menys copiosa, fins cap a l'extrem Sud: senegles el *bobalár* a Real de Montroi i a Benifaïó d'Espioca (xxx, 158.6, 188.18); el *bobalár* a Pego (xxxiii, 108.15); l'assut del *bua-
lár* te. Rellu (xxxv, 149.10). Sovint també en plu-⁴⁵ ral: los *bobalás* a Morella i a Ares (xxviii, 78.18); «loz *bobolás* de dins i de fora» te. St. Jordi (xxviii, 54.13). Foia dels *Bovalars* te. Càlig (xxviii, 113.9). Els *Bovalars* te. Moncofa (xix, 200, 23, '32 × '48). En fi no creguem que això sigui estrany a les terres⁵⁰ deçà de l'Ebre, car és pura fantasia creure que *Bobala* (sic?) que Pita Mercé troba en un escrit com a pda. de Seròs vingui de l'àrab («Argensola» v, 331).

El que podem admetre és que això ja venia del mos-
sàrab, car sense més variant que les menudes fonèti-⁵⁵ ques que ja esperàvem, i l'aglutinació acostumada de l'article, trobem una alqueria del te. de Vcia. amb el nom *Alboayal* (en el *Rept.* 373), repetida (amb imela-
-al): *alch. d'Albohayel*, p. 182; perquè fóra violar les normes leximòrfiques i fonètiques de l'his-
-àr., creu-⁶⁰

re que sigui variant d'*Alboraia* o derivació de l'àrab *ba'l* > *Albal*.

A l'extrem NE. del valencià, a la Tinença, el retrobem en una variant *Lo Boveral*: senegles pdes. de Fresdes, Boixar (muntanya al S. del poble), *Boverals* (vesant damunt Coratxà), a la Pbla. de Benifassà, i dues de separades a Herbés (xxvii, 135.2, 138.2, 142.4, 131.22, 149.13, 150.11).

Penya del *Bobí* te. Mercadal (xliv, 26.15). La *Bov-
nera* prop de *Creu-de-fèr* te. Targasona (xxiii). I veg. *Boí* i *Montbui*.

¹ Plana del *Bovero* te. La Vansa (xxxviii, 29.53) és terminació tan inexplicable en aquest lloc que deu venir del nom d'algun pastor aragonès immigrant o transhumant. —² De *bova* 'boga' ha de ser derivat un «stagnum *Bovororum*», pda. emp. de Palau-Saverdera que Alsius (p. 183) troba en un doc. de 1362. Per a un duplicat mossàrab de 'boga', veg. *Buda*, art. infra. Veg. també art. *Boet*.

Bova (< BŪDA 'boga') i derivats, V. BOR-

BOVERA

Poble de Les Garrigues, al SO. de La Granadella, entre aquest poble i Flix.

PRON. MOD.: a Casac., 1920, en el poble mateix, li digueren que es diu més sovint *bobéře* sense article, que no *la b.*; i obtingué el nom en igual forma a Maials, Granadella i Alcanó (sense fer constar en aquests sí amb article o sense); però *boverá* (sense) a la Vilella Alta. Gentilici *buberóls* a Llardecans i Maials, *buberins* a la Granadella i a La Pobla; «aquell és un *bu-
veróls*» 1935: oït a la Torre de l'Espanyol.¹ Jo anoto *bobéřa* a Llardecans (1931), a Juncosa (1934), i a Bovera mateix (1935), pertot sense article («és a Bove-
ra»); una vella senyora amiga, filla i habitant de Flix, em confirma que es diu sempre «un home de Bove-
ra», «anirem a Bovera», «vinc de Bovera» (1932) —Amb article?—. Mai: es deuen confondre amb *La
Fatarella*, que d'allà sí que es diu sempre així.

DOC ANT. S. XIII: *Bouera* (Pleyan de Porta, *Lleyda* ---, p. 58); 1359: *Bovera* (*CoDoACA* XII, 21).

Homònims. La *Bubéře*, en el poble de Montoliu (uns 30 k. al N. de Bovera) hi ha el *carrer de la bubéře*, nom que li ve d'una bassa, que hi ha, amb *bóře* 'boga, balca', 'Typha latifolia' (xli, 83.11). En efecte, a la rodalia de Lleida és diu *bova* més aviat que el cat. comú i or. *boga*.² Damunt de Vallfogona de Riucorb, dalt d'un turó, hi ha una renomada ermita dita *La Bovera* (*Bu. Ass. Exc. Cat.* XII, 129); es a uns 45 k. ENE. de Bovera, i a la r. dels termes de Guimerà i Verdú, en litigi entre els tres pobles, com ens fa a saber la cobla: «Gambairots de Guimerà, / ja podeu alçar bandera, / perquè els coixos de Verdú / volen pendre-us la *Bovera*» (recollida per Mn. X. Plassa de Prades). De fet avui crec que ha quedat per a Guimerà.

En fi a Montferri (baix Gaià) trobo l'Arreccer de